

بررسی مقایسه ای آرای جان لاک و حائری یزدی در باب حکومت داری

محمدرسول بی آزار*، 46،

1398-06-21

در این پژوهش محقق با هدف بررسی بررسی آرای جان لاک و حائری یزدی در باب حکومت داری به بررسی ابعاد دیدگاه ها و نظریات این دو فیلسوف پرداخته است. اهمیت بررسی این پژوهش از آنجا است که جان لاک از مهمترین فیلسوفان پایه گذار اولیه لیبرالیسم در دنیای معاصر غرب و مسیحیت و مرحوم حائری یزدی نیز از سردمداران فلسفه اسلامی در دوران معاصر بوده است و بررسی تطبیقی دیدگاه های آنان می تواند یک چشم انداز فلسفی با مضمون دینی را در باب حکومت داری در دوران معاصر ارائه دهد. بررسی نتایج نشان می دهد که از نظر لاک، فلسفه تشکیل دولت را صرفاً تأمین امنیت نیست چراکه در وضع طبیعی نیز مهم ترین مساله، امنیت نبوده است که اکنون فلسفه تشکیل دولت، امنیت صرف باشد. بر همین اساس، دولت برای لاک با هدف تأمین اهداف سه گانه «آزادی، حق حیات (امنیت) و مالکیت» تشکیل می شود. مشاهده می شود که امنیت تنها یکی از اهداف دولت است. همچنین، بر همین اساس و نیز به این دلیل که منشأ دولت قرارداد اجتماعی است، لاک استدلال می کند که قدرت عمومی یک امانت مردمی در دستان دولت حاکم است بنابراین هرگاه که دولت بر خلاف حق حیات و حق آزادی و حق مالکیت مردم عمل کند، مردم حق اعتراض و حتی حق انقلاب علیه دولت را دارند. این در حالی است که بررسی آرا و اندیشه های سیاسی حائری یزدی، به ویژه نظریه های ابتکاری «ولایت امت بر خود» و «وکالت مالکان شخصی مشاع» نشان میدهد. واگذاری کامل حق حاکمیت به مردم، برابری سیاسی و حقوقی انسانها، نفی حق ویژه برای مردان، مسلمانان، شیعیان و فقها در حوزه عمومی، مشارکت و رضایت عمومی، اصل پاسخگویی حکومتگران، تفکیک کامل قوا و قانونگرایی از مهمترین نتایج نظریه های سیاسی این حائری یزدی است که میتوان آن را در مدل «دولت انتخابی اسلامی» خلاصه کرد.

کلمات کلیدی : نظریات حکومت داری، لیبرالیسم، حق حاکمیت مردم، دولت انتخابی اسلامی.

[Islamic Azad University, Rasht Branch - Thesis Database](#)

[دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت - سامانه بانک اطلاعات پایان نامه ها](#)